

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

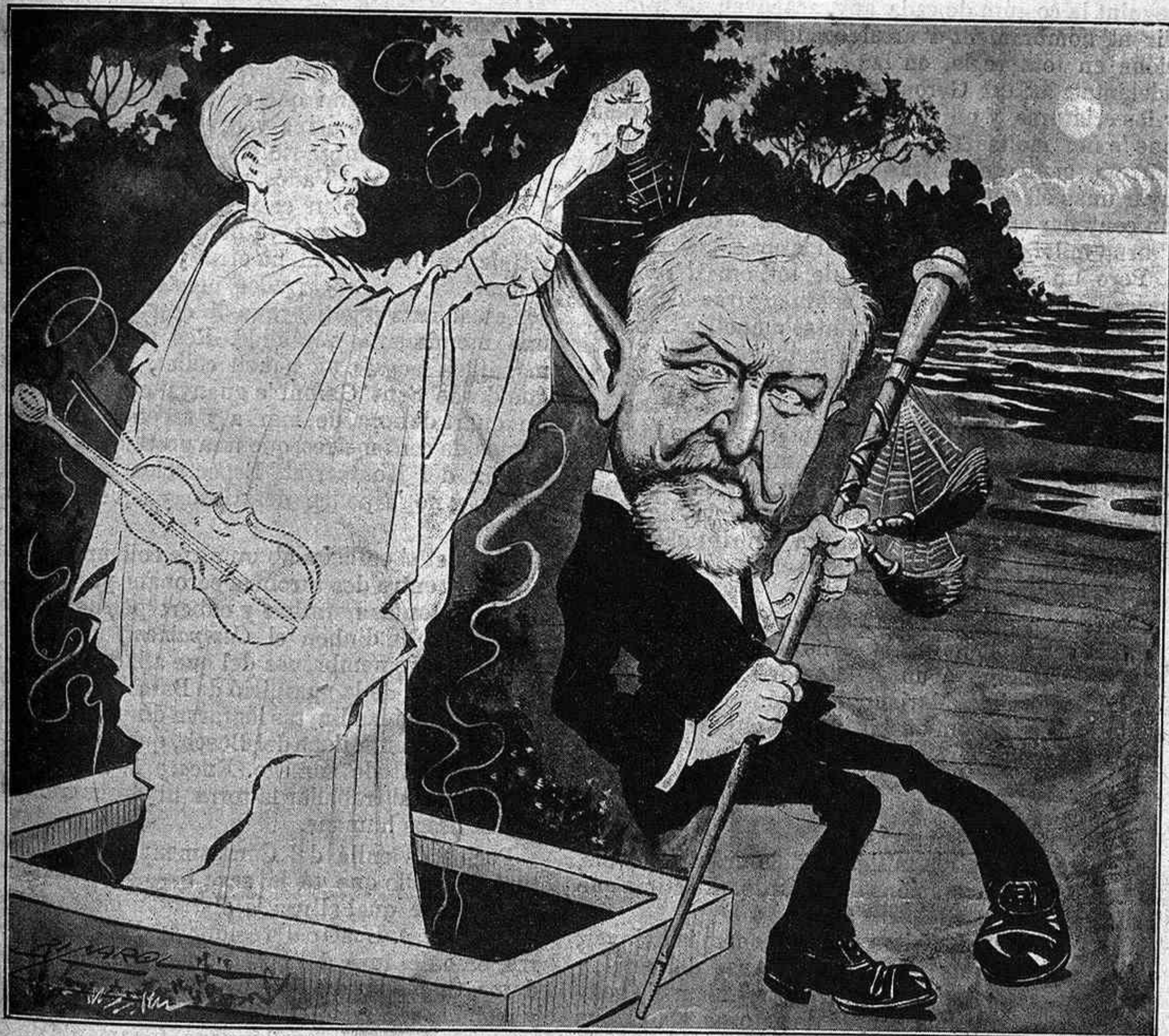
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

SOGRE Y GENDRE

—¡Dominguet, Dominguet!... ¡Ja t' has deixat enganyar!

ESTIUHEJANT

La vida dels estiuhejadors. — Costums típiques. — Nomenbrament d' arcalde. — La festa major. — Excursions: La Font Santa. — La Font de 'n Mora. — Un Parch natural. — Perspectives. — El Campament. — El Turó del Pollo. — Descobriments arqueològics. — La Font dels Gatells. — La Font de 'n Devesa. — El Torrent de Vallensana. — Altras fonts. — El Canyet. — La Font del Arbós. — El turó del Pi Candeler. — Panorama. — La Font dels Castanyers.

Qui haja tingut la paciència de llegir-me ja coneix lo qu' es Sant Geroni de la Murtra, residència durant la temporada d' estiu de una vintena de families barceloninas tranquilas y ben-avingudas, cada una de las quals fa la vida apart, sens perjudici de mantenirse entre ellas la més amable correspondència.

L' endemà passat de la meva arribada á la colonia, que s' esqueya á ser la diada de Sant Jaume, m' estava tranquilament en mon niu d' orenetas embardunant unas quartillas, quan arribá fins á mí un fort aldarull de crits, com si 's barallessin molta gent. M' anava á alzar pera veure lo qu' era alló y contribuir en cas necessari al restabliment de la turbada pau, quan esclataren unas grans riatlladas tant ó més fortes que 'ls mateixos crits. — *Ahora lo comprendo todo* — vaig dir-me entre mí mateix, tornant-me á asseure: es la colonia qu' está alegre y fagresca.

Nou, en la casa, ignorava la causa de la broma: més tart m' ho varen contar. Els estiuhejadors, inseguint la costum de cada any, acabavan de procedir al nomenbrament d' arcalde, simulant unas eleccions en tota regla, en las quals — vejin si aném adelantats á Sant Geroni! — votan fins las senyoras y las criaturas, y no sé si 'ls gossos. La qüestió es que 's fan moltes trampas, y fins surten á relluhir garrots, ganivets y altras eynas propias pera guanyar unas eleccions legals; y que essent els votants un centenar escás, se realisa 'l miracle de sortir de l' urna milers y milers de candidaturas.

Pero un cop elegit l' arcalde, tothom li rendeix vassallatje, tant més quan sol inaugurar las sevas funcions, destapant unas quantas ampollas de xampany. La missió del arcalde queda reduhida al encàrrech de preparar la festa major que se celebra 'l día 8 de septembre, y qu' exigeix un llarch treball pera l' allegació de recursos. Regularment se fa cada diumenje una tómbola de virám, melons y ampollas de cervesa, que deixa un producte net bastant considerable, y aixís sense gravosas derramas, ni l' imposició de tributs forsosos se va cubrint el pressupost dels ingressos, destinats á ser reventats en un sol día de tabola.

La festa major d' aquest any, qu' está al caure, promet ser molt animada. Y no tot será broma. Tením á la colonia á un artista jove y ja de cap de brot: el violinista Mariano Perelló: jo desde 'l niu sento tot sovint com enseja, y ja puch dir desd' ara que 'ns transportará al cel del gran art ab els seus primors.

*
*
*

Mentres tant, ab la mitigació dels ardors estivals, se facilitan las excursions de la tarde. ¡Llástima que 'l día sigui tan curt!

Prop del convent, riera amunt, entre las vinyas, qu' ostentan ja las joyas temptadoras del verol, y quals entradas, fins fa poch francas, tapan els gelosos parcers ab grans munts de gatasas, s' hi troba la Font Santa, que 's remonta als temps dels frares.

Jo no sé qui l' ha canonisada pera atribuhirli la Santetat que 'l seu nom revela: pero sí puch assegurar que si no *santa es sana*, obrant el miracle de despertar l' apetit al home més desmenjat.

Desde allí, passant per un viarany que serpenteja una costa cuberta d' ermots, que un temps foren vinyas, y en els quals algunas esqualidas figueras semblan migrarse recordant als ceps, que 'ls assegurava el conreu que avuy no tenen, s' arriba á un collet y baixant entre pins unas cinchcentas passas, se troba la Font de 'n Mora, tan sana y aperitiva ó més que la Font Santa. O sino que ho diguin els badalonins que hi van á corruas, fent més de un' hora de camí de anada y un altra de retorn, y 'ls més dels quals no 's contentan ab béurela á sacietat, sino que se 'n emportan cantis plens pera regalar-s'hi quan son á casa seva.

Desde la Font de 'n Mora 's descubreix un hermós panorama de montanyas en degradació que comensan per la del Pi Candeler, la més alta de totas y no acaban fins al Besós, moltes d' ellas cubertas encare de boscos de pins y salpicadas de casas de pagés. Forma aquella serie de montanyas una de las barreras que limita l' amena y frondosa Vall de Vallensana, y algunas de las Casas portan noms que pertanyen á la jurisdicció de guerra: á Ca'l Artiller, á Ca'l Coronel, etc., etc.; altras els portan de paisans, com á Ca'n Feliu y á Ca'n Roca; y en totas ellas s' hi hostatjan al estiu numerosas families barceloninas que fan guerra implacable als tomátechs del hort y als pollastres del corral.

Vorejan Vallensana pel costat oposat al de las montanyas despresas del Pi Candeler, las petites serras y colls que limitan el torrent de Sant Geroni y que brindan al excursionista ab un delitós passeig. Un camí plá; sense una pedra, entre bosquina de matolls, que á la primavera esclatan de ginesta y mare selva, un camí que sembla l' avinguda de un parch natural, vos deixa veure á l' un costat la Costa de Llevant, sempre riolera, y á la part oposada l' ampla comarca del Vallés, cubertas de ciutats, vilas y pobles que semblan ensonyats envoltats en la calitja de la tarde, en tant vetllan per ell las dos grans y típiques alturas del Montserrat y 'l Sant Llorens, el primer ab sas desgarradas cresterias y l' últim ab sos escalonats repetjes que li donan l' aspecte de una monumental pirámide. Res més encisador y magnífich posats en aquell collet, tan assequible, que desde Sant Geroni 's guanya en poch més de un quart d' hora de marxa y ascendint suaument menos de cent metres, que una posta de sol, darrera mateix del Montserrat. Espectacles hi ha que se senten y no 's poden descriure, y aquest es un d' ells.

El collet s' enllassa ab un altre coll, una mica més alt situat entre dos turonets coronats per las ruinas de altras tantas hermitas y cubert per una aromática pineda. Ne diuen el Campament, un altre nom militar, en remembransa del que allí van establirhi 'ls francesos de la guarnició de Barcelona, quan després de renyidas lluytas lograren desallotjar de Sant Geroni á n' en Milans del Bosch, que no 'ls hi donava un instant de sossego. Encare 'ls vinyaters dels andurrials, al treballar la terra hi descubreixen tot sovint ossos humans.

Poch més enllá del Campament s' alsa 'l cónich turó del Pollo que té la seva base en el mateix Besós y desde qual altura 's disfrutan molt espayosas perspectives. L' actual regidor D. Ferrán de Sagarra, amo del turó del Pollo, guiat per no sé quins datos, tingué un día l' ocurrencia de gratarli 'l cap, y trobá com á resultat de las excavacions restos importants de una época llunyana, fonaments de cons-

NOVAS FIGURAS

DOMINGO J. SANLLEHY

Nombrat de R. O. Alcalde primer de Barcelona.

Fot. Napoleón

truccions raras, cranis atravessats per un clau, y un sens fi d'objectes ab els quals ha constituït una interessantíssima colecció, que aporta elements de gran importancia pera l'estudi dels primers pobladors de las alturas que vorejan el Plá de Barcelona, quan tot el Plá era encare un tros de mar.

* *

Retornant al Collet, d'ell derivan, pel costat de Vallensana pintorescos viaranys que conduheixen á la *Font dels Gatells*, ombrejada per centenarias alsinas, y á la *Font de 'n Devesa*, que reb el seu nom de una propera casinyola habitada per un pagés solitari. La Font está com penjada en un cingle, tot folrat de frondosas bardissas y altrás plantas, que ofereixen l'aspecte de una enmaranyada manigua y vos evitan el perill de agafar rodaments de cap.

L'aygua de aquesta font es fresquíssima: el got s'hi entela tot desseguit ab el seu contacte; pero té fama de que fa eixir grans y butllofas á la pell... altres sostenen que aixó sols succeheix ab els que tenen mals humors y qu'encare es una ventatja.

Desde la *Font de 'n Devesa* s'pot baixar al fons del torrent de Vallensana, poblat d'arbres corpulents, altíssims y folrat de verdíssim y espessura qu'en l'época primaveral sobre tot se converteix en un admirable Conservatori de rossinyols. Son á centenars els que á la vegada cantan y reflan á competència. La veritat es que 'ls rossinyols son aucells de gust, y qu'en tota la rodalia no podrián trobar un siti més frescal, perfumat, ombriu y solitari, per acabar-lo d'encisar ab els seus cants incomparables.

Un altra Font, al fons del torrent, y aquesta es d'ayguas ferruginosas y un bon xich saturadas de sofre... y anant seguint torrent amunt, un pou molt fresch á ca'n Feliu y un'altra font á ca'l Artiller, hont sota un cubert de pals y bruch se serveixen áplats á tothom que 's presenta y 'n demana y paga.

Desde ca'l Artiller s'arriba fàcilment á la Font de 'n Mora, y tenu fet un passeig rodó, com no pugui havern'hi un'altra de més variat y agradable.

* *

Desde 'l coll de damunt de la Font de 'n Mora que 'us torna á posar de nou á la vista de Sant Geroni y prenent per l'esquerra, contornejant un petit turó, arribeu al camí que puja de Canyet y 's dirigeix á Reixach. Encare no n'he parlat del pintoresch barri de Canyet, mitj amagat en una estreta vall; pero que s'anuncia fins als que no 'l veuhen pel picar etern de sas incansables bugaderas. ¡Y qué treballadoras son aquellas bonas donas! No paran de nit ni de dia, rentant la roba dels barcelonins.

Seguint el camí de Reixach se troba entafurada en un bosch de pins la delitosa *Font del Arbós*, que

reb nom de algunas de aquestas plantas que van adquirint la creixensa y la corpulencia de veritables arbres. Y á uns deu minuts de la Font del Arbós arribeu al recotze de Roca plana, siti pintoresch que 'us sorprén per las sevas penyas uráticas sobressortint entre las tofas de vejetació bosquetana saturada de perfums.

Retrocedint alguns passos y enfilantvos per la rasa de una vinya, que molt prompte 'us conduheix á un bosch s'arriba en menos de mitja hora al coll que s'obra entre las dos cimas del Pi Candler. Si voleu gosar de un panorama espléndit pugeu á qual-sevulga d'ellas. Tot el Vallés fins al Montseny; la Costa en una gran extensió, y Barcelona mitj amagada darrera de las serras del Tibi-dabo, es lo que veureu, compentsantvos de la petita fatiga que suposa una tan fàcil ascensió. Y si voleu coronar dignament la festa, baixeu rostos avall fins arribar á la famosa *Font dels Castanyers*, y l'aygua fresca y fina y 'l siti hermosíssim que 'us mostra carinyosament oberta la preciosa vall de Sant Fost y Martorellas,

BANDERA BLANCA

—¿Qué faig, diu? Demano un armistici.

—Retiris, home. ¿No veu que 's pensarán que fa volar coloms?

vos mourá á benehir á la terra catalana, que tantas bellesas atesora.

Y després de donar esplay al esperit, si porteu vi-
rosta, ja 'us asseguro jo que 'us hi aferrussareu de
gust, ab cada trago de vi y cada got d' aygua fresca,
que 'us sentireu uns altres.

Aixó després de tot es lo que 's busca, durant l'
estiu, y aixó es lo que 's pot conseguir molt fácil-
ment, fins sense allunyar-se molt de Barcelona.

P. DEL O.

Las noyas de Barcelona

En lloch del mon hi ha noyas més hermosas,
ni tant; son molt gentils las catalanas.

Quan las veig, tinch que dirho, 'm venen ganas...
de tastarlas... ¡Son tant apetitosas!

Pletóricas de vida y ardorosas,
de figura arrogant y ideas sanas...

Res els falta per ser donas galanas,
tot els sobra per ser donas xamosas...

Ni Estats Units, ni Fransa, ni Inglaterra,
ni Italia, ni Alemania, ni Suissa,
tenen àngels tan bells com Barcelona.

¡Sont molt macas las noyas d' eixa terra!
La noya catalana es molt persona...

pró te un defecte gran: va massa á missa...

ANDRESITO

“Se han reanudado...”

Fullejant una tarde el diari, encantat, inundat
d' alegría, vaig llegir entre l' acostumat pilot de ga-
zetillas insubstancials, una que, paraula més ó me-
nos, deya aixís:

«Hoy se han reanudado las obras del monumento
á Pitarra.»

—¡Ja era hora!—vaig exclamar.

Y desitjós de veure ab els meus propis ulls cóm
y de quina manera s' havia emprés el *reanudament*,
m' arribo al Pla de las Comedias y 'm poso á exami-
nar el *cuero del delito*.

Si haig de dir la veritat, tot vareig trobarho de la
mateixa manera que 'l día avans.

La tanca de fusta continuava allí, tan seria y anti-
artística com sempre.

Els puntals que forman la bastida s' aguantavan
en idéntica posició que quan l' arcalde Lluch jurava
y perjurava que avans de quatre mesos s' inaugu-
raria el monument.

Las pallaringas d' arpillera seguían penjant, á
modo de banderas del abandono y de la mandra.

La massa de pedra de la construcció deixava veu-
re els seus contorns enigmàtics que ja tots els bar-
celonins se saben de memoria...

—Y no obstant, el diari assegura que s' han *reanu-
dat* las obras... ¿En quina forma s' haurá fet aixó?

Procuro escudrinjar al través de las esletxas de
la tanca. No veig res.

Miro d' enfilarme, creyent que, per dalt, l' examen
seria més fácil. Imposible escalar aquella fortalesa.

Y torno á pensar en la noticia del diari:

«Hoy se han reanudado las obras...»

—¿Pero per quin cantó ha comensat aquest *reanu-
dament*?

Ja 'm disposava á abandonar el camp, convenent
de que per aquell día el geroglífich havia de restar
indexifrible, quan de prompte recordo que en una
de las casas d' aquella part de la plassa, desde quals

EL SARAUHISTA

Desde Olot hasta Altafulla,
desde Lérida hasta Ordal,

han recorrido sus piernas
noventa y siete «envelats».

balcóns se domina per complert el monument, hi
tinch un amich.

—¿Quí millor qu 'ell podrá informarme?

* *

Cruso precipitadament el portal de l' entrada, y
en aquell precís instant te 'm veig al referit conegut
que acabava de baixar l' últim esglahó.

Sorpresa riallera d' ell, exclamació victoriosa meva
y immediatament el diálech de rigor.

—¿Vosté per aquests andurrials? ¿Que venía á
casa?

—Sí; pero ja que 'l trobo aquí...

—No importa; pujém...

—Es inútil. Per lo que 'l necessito, ja es bó aquest
lloch.

Com se pot suposar, l' amich no insistí y feu in-
dicació de que m' estava escoltant.

—Voldria únicament que 'm digués una cosa.
¿Qué 'n sab del monument de 'n Pitarra?

—¿Vol dir aixó d' aquí?

Y rihent, senyalá ab la má el desgabell de fustas,
pedras y arpillera que ocupa una bona porció d'
aquella part de la plassa.

—Aixó, sí, senyor. ¿Qué 'n sab? El diari diu que
avuy han tornat á treballarhi.

—Y en efecte, es veritat.

—¡Ah! ¿Y vosté desde 'l balcó ho ha vist?

—Tan bé com ara 'l veig á vosté.

—¿Quánts homes eran?

—Un.

—¿No més? Poca feyna pot haver fet un home
sol.

—¿Poca? A mí m' ha semblat que la feya tota.

—Pero en resúm, ¿qué ha fet aquest home?

—Pues... lo més elemental del mon. Ha arribat,
ha obert la tanca, s' ha ficat á dintre, ha escombrat,
y després...

—¿Després qué?

—Ha sortit, ha tornat á tancar... y se n' ha anat ab
l' escombra al coll.

—¿De manera que tota la labor d' aquest home ha
consistit en fer dissapte del pedestal?

—Ni més ni menos.

* *

Ja ho veuhen. A n' aixó ha quedat reduhit el fa-
mós *reanudament* de las obras del monument á Fre-
derich Soler: á escombrar l' interior del tancat y á
treure la pols de las quatre pedras fins avuy colo-
cadas.

Pero lo que, en mitj de tot, deuen pensar els que
en l' assumpto portan el tinglado:

—Cert que d' aquesta manera el monument no
adelanta; pero ¡qué diable! al menos no 'ns podrán
dir que hi deixém fer trenyinas...

A. MARCH

FELICITAT

A m' aymia

¡N' hi vist de bocas hermosas
per blancas dents adornadas
com perlas mitj amagadas
entre núvols de carmí!...

¡N' hi vist de rosadas galdas
com clavells que al sol esclatan!...
¡N' hi vist d' ulls d' aquells que matan...
que creman... que fan patí!...

¡N' hi vist de mans delicadas!...
¡De negres cabells que onejan
y quins rissos serpentejan
sobre un front d' encants provist!...

¡Ah, si n' hi vist d' hermosura
durant el curs de ma vida!...

ELS PIANOS DE CARRER

Els distreuen als menuts,
ells las festas amenisan

y ells fan que 'l servey doméstich
vaji lay! á tres quarts de quinze.

Tanta, que 'm sembla mentida
la vritat de lo que he vist.

Al pensar que no 'm quedava
res de bell y hermós per veure,
y quan comensava á creure
que jo al món no hi feya res,
l' atzar volgué, compadintme,
veyent la meva agonía,
que ab tú, dolsa aymada mía,
conegué un ángel més.

En tú veig totas las gracias
qu' en las altras no mirava;
el paradís que somniava
baix la forma de un somrís,
y, aixís com ans desitjava
morir, puig tot m' aburría,
avuy mon cor sent follía
per viure... ¡Soch molt felis!

SAMUEL GRAN É IRURUETA

LLIBRES

¡INGLATERRA, ÁRBITRA DE ESPANYA! (*Ayes de actualidad*).—*¡Siempre de actualidad, por desgracia!* por J. JUST LLORET.—El lema y la dedicatoria de aquest llibre sé pot ben dir que marcan el seu caràcter y la seva intenció. El lema diu aixís: «¡Cataluña mía: prepárate á obsequiar á los desaprensivos nababs ingleses, con succulentas raciones de *catalanistas asados*, á semejanza de lo propuesto á los irlandeses en 1727, por el *Dean Swift*—(Léon á George). Y la dedicatoria s' expresa en aquesta forma «*A los mártires de la futura guerra de la Independencia contra Inglaterra!*—A todos los hombres de corazón, españoles netos, cuyos nombres, aunque son conta-

dos, no consigno, por no herir susceptibilidades *anglo-caninas*, dedico este trabajo fruto del patriotismo.—*El Autor.*»

De l' obra podém dir que hi ha en ella molta passió; pero que está inspirada en un noble, pur y ardent patriotisme, tant en las oportunas citas del passat referents á alguns dels *molts furors* que ha fet á Espanya Inglaterra, com en las previsiones pera l' esdevenir bassadas en un fet recient de molta ressonancia.

L' autor ab son estil vibrant y pintoresch actua de despertador. Pot ser no passará res de lo qu' entreveu. Pero la millor manera d' evitar que pugui passar es viure previnguts.

JOSAFAT.—Narració per PRUDENCI BERTRANA.—Forma part de la *Publicació Emporium* que veu la llum á Palafrugell, venint á ser per tals circumstancias un nou exemple de la tendencia descentralisadora que predomina en la literatura y bibliografía á Catalunya.—L' obreta del Sr. Bertrana es castissament catalana, tant per l' assumpto com pel sabor de la terra, com també per son estil vigorós y sobri.

Son nom ens era desconegut, com ens ho es la seva persona. Ignorém si es vell ó jove; pero quí concebeix una narració com *Josafat* y la desenrotlla y escriu en una forma tan adequada, es indubtable que reuneix condicions suficients per' obrirse camí en el conreu de la literatura.

LOS SUGESTIONADORES Y LA MUCHEDUMBRE por PASCUAL ROSSI.—Un nou títol agregat á l' escullida *Biblioteca Sociológica Internacional* de la Casa Henrich y C.^a, un nou títol que correspon á un' obra important de un autor de merescut renom. El Dr. Rossi, director del Arxíu de Psicologia de Cosenza, mort no fa gayre temps fou un insuperable popularisador de la Ciencia.

Ningú com ell pera donar interés y claretat als problemes més árits de la Psicologia, ab las transparencias de

una dicció hermosa y un estil atractiu. Rossi havia ja tractat del sugestionisme, referintlo tant sols á l' influencia qu' exerceixen els místichs y 'ls criminals. Pero en la seva última obra amplia 'l tema fent objecte dels seus estudis l' acció sugestiva dels oradors, dels literats y dels artistas.

Es molt curiosa l' observació que fá respecte á que 'ls sugestionadors de aquesta especie mes aviat que dominar á la multitut sufren el domini d' ella, ja que, segons las sevas paraulas, en el moment sugestiu l' onada neuropsíquica, en corrent reflexa, vá de la multitut al sugestionador, y de aquest á la multitut. Aixís, per obra de aquesta visió d' horisóns tan amplis pogué 'l pensador calabrés ab sorprendent perspiciacia penetrar el caràcter del sugestionador *trágich*, del *orador*, del *guerrer*, del *músich*, del *poeta*, donántlosi un relleu tan poderós, que la seva simple descripció basta pera fer la reputació de un gran psicólech.

RATA SABIA

AL CANTAIRE DE CASA

Al meu nebot y fillol en Quimet Viñals y Vilamala

Canta, canta rossinyol,
en el arbre de la vida;

AVÍS TELEFÓNICH

canta, canta rossinyol,
ta cansoneta aixerida.

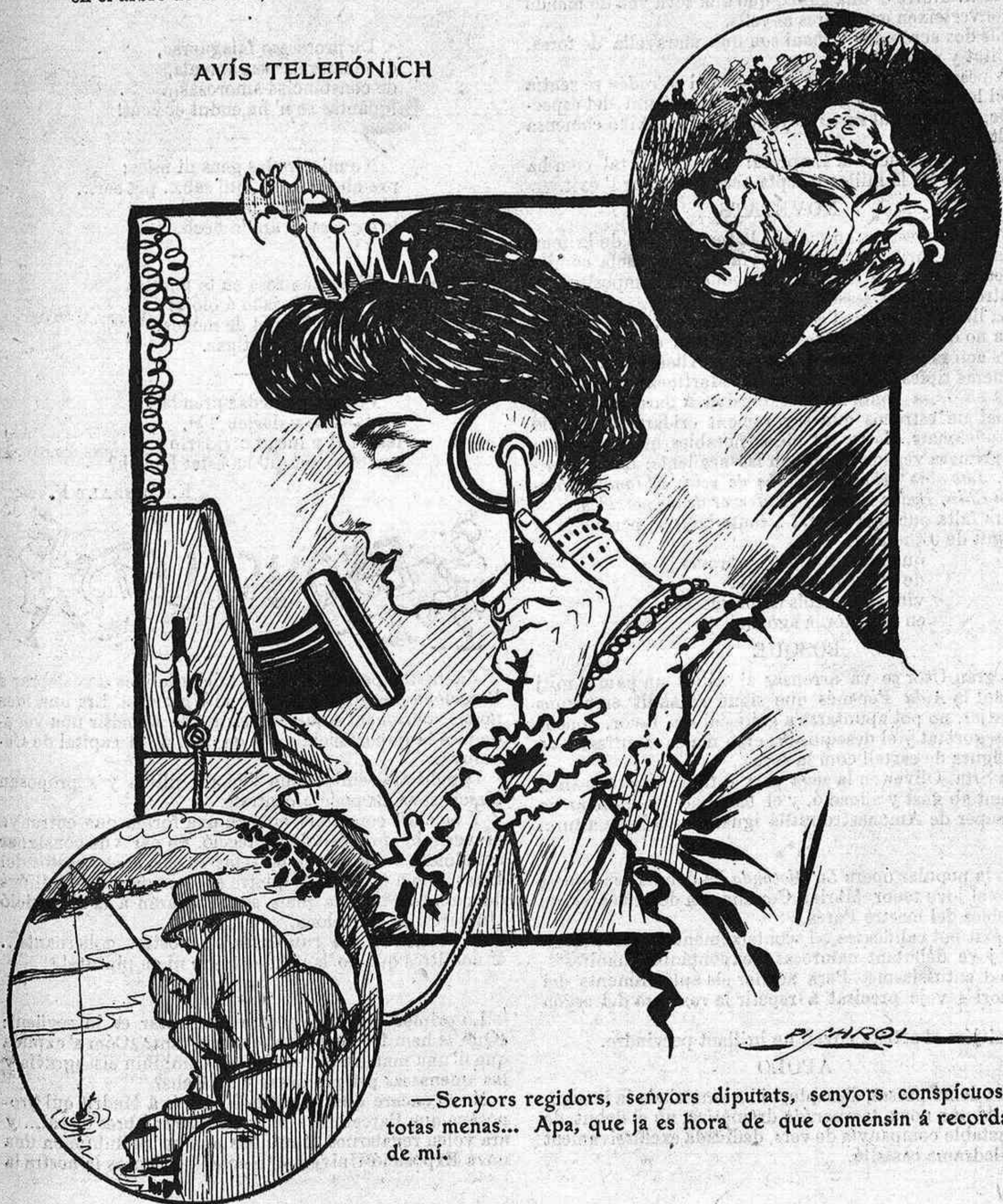
De branquilló en branquilló
ves felís saltironant;
de branquilló en branquilló
salta alegre, ves cantant.

Canta, canta, avans no vingui
la pena á aclapá 'ls teus anys;
canta, canta, avans no vingui
l' amargor dels desenganys.

Canta en l' auba de ta vida
ab ilusions al entorn;
canta en l' auba de ta vida
ique la posta vé dejorn!

Canta, canta, ben alegre,
sense véure't abatut...
canta, canta, ben alegre
el teu cant de joventut.

J. ALAMALIV

—Senyors regidors, senyors diputats, senyors conspícuos de totas menas... Apa, que ja es hora de que comensin á recordarse de mí.

TÍVOLI.—(CIRCO EQÜESTRE)

Lo qu' es aquesta vegada s' han complert en excés las profecías.

Va prometre'ns el Sr. Alegría que anava á portarnos un aplech d' artistes de lo millor que corre avuy pels circos d' Europa, y en veritat els dich que no han resultat exagerats els anuncis.

La funció inaugural, brillant y animada com de costum, pot dirse que va comensar ab aplausos y ab aplausos va acabarse. Y cal confessar que alguns dels números presentats se 'ls mereixen de veras.

Mr. Gaberel, artista eqüestre d' una distinció insuperable, treu un caball al qual, pera deixar de serne, sóls li falta parlar.

Miss Ella, domadora de lleóns, n' exhibeix sis en llibertat... dintre d' una gabiá, que á la seva veu de mando 's converteixen en tendres anyells.

Els dos acróbatas Urbani son una maravella de forsa, agilitat y precisió...

A pesar de la calor que per mor del *entradón* se sentía en el local, el públich va quedar contentíssim del espectáculo, y tothom al sortir deya lo mateix:—Aixó comensa molt bé.

Ja ho sab donchs la Empresa: á continuar tal com ha comensat. Es la millor recepta pera assegurar l' éxit.

NOVETATS

Pera avuy estava anunciada la inauguració de la temporada de Tardor. La companyía es de sarsuela cómica y actuará baix la direcció del conegut compositor, el mestre Joaquim Cassadó.

La llista de personal es bastant nutrida, y com á selecta no deixa res que desitjar. Figuran en ella els primers actors y directors J. Bergés y Allen-Perkins y las primeras tiples Velasco, Bonavía, Martínez y Ramos.

La empresa conta ab la exclusiva á Barcelona de un grapat de estrenos que segurament cridarán l' atenció dels aficionats. Entre las obras notables que 's donarán per primera vegada hi contan las següents: *Los ojos negros*, *Las alas del amor*, *Noche de vela*, *El lagar*, *Chin-Chan Chin*, *Bodas Reales* y *El Terror de los maridos*.

Ara falta que siga veritat... tanta bellesa, porque ja es sapigut de tothom

que molts de las empresas de teatros d' avuy día viuhén tan sols de promesas en una eterna agonía.

BOSQUE

El gran Utor se va arronsar al menos un pam y mitj cantant la *Aida*. Per més que sigué aplaudit en alguns passatjes, no pot apuntarse'n gaires al seu favor, donchs la inseguretad y el desequilibri eran massa manifestos en una figura de cartell com la seva.

La Srta. Oliver en la seva part estigué discretíssima, cantant ab gust y afinació, y el barítono Sr. Romeu en son paper de Amonastro ratllá igualment á bona altura.

Ab la popular ópera *La Gioconda* ha debutat en aquest teatro el jove tenor Marián Cortada, un dels aventatjats deixebles del mestre Parés.

D' éxit pot calificarse tal aconteixement que proporcioná al jove debutant calurosas y expontánias manifestacions d' entusiasme. Pera acallar els aplaudiments del auditori 's veje precisat á repetir la *romanza* del segón acte.

Desitjém al artista novell un brillant pervindre.

APOLO

Pera demá passat, dissapte, hi ha anunciada la inauguració de una nova temporada dramática, ab el debut de una notable companyía de vers, dedicada exclusivament al melodrama castellá.

Creient que aquest plat fort es el menjar més apropiat als gustos dels clássichs *gourmets* de la barriada, felicitem al director de la expressada companyía, Sr. Giménez, á qui augurém al mateix temps un éxit, donadas las qualitats artísticas y el bon ull en escullir obras de la especialitat á que va á dedicarse.

Y basta, que vol dir prou.

N. N. N.

Si vinguessis, nena hermosa,
á passeig ab mí un ratet,
parlaríam... de un assumpto
que fa temps que tinch pendent.

Se contan en aquest mon
entre las cosas que sobran,
las sogras, els cosinets,
y la llengua de las donas.

De promesas falagueras,
d' enamorats pensaments,
de constancias amorosas...
¡quántas se n' ha endut el vent!

No m' agradas gens ni mica;
pro ab el temps, qui sab... pot ser...
Mira, avans no m' agradava
la cervesa, y ara 'n bech.

Hi ha una rosa en ta finestra
que díu:—Puja'm á olorar.
Enflar'm fora el de menos:
no la vull enmustigar.

Véure't y quedar prenat,
demanarte y darne 'l sí,
tení 'l sí y luego olvidarte
¿no es vritat qu' ha estat bonich?

E. QUERALT F.

Ja fa temps que s' havia iniciat la idea de celebrar á Barcelona una segona Exposició Universal. Era una idea nostra, purament catalana, destinada á enaltir una vegada més la importancia y el bon nom de la capital de Catalunya.

Donchs ara sembla que l' han acullida y 's [proposan férsela seva els poders centrals.

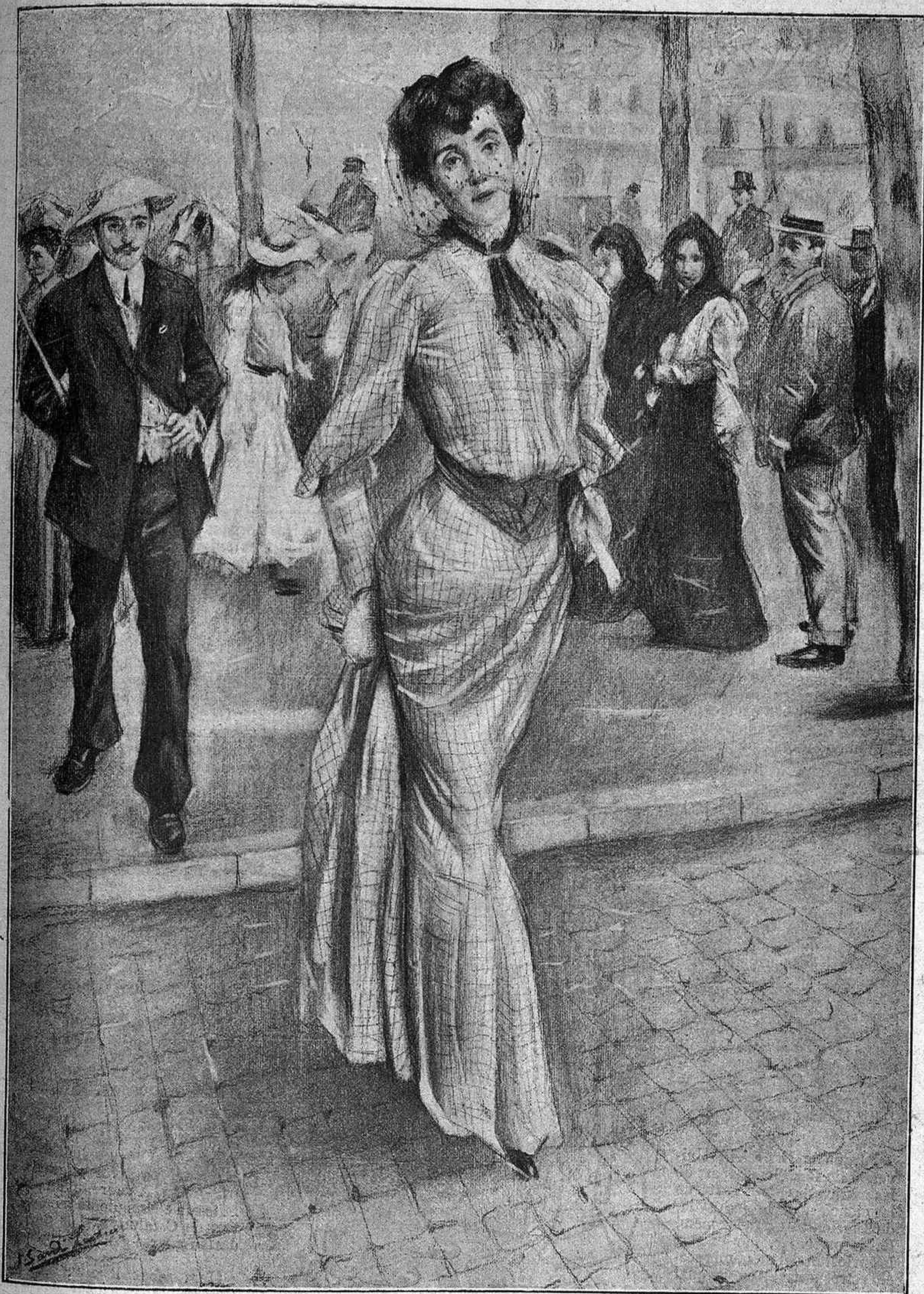
Y no aixís com aixís, sino en una forma que entranya un veritable propósit de protecció. Se parla de consignar anualment 6 milions de pessetas en els pressupostos del Estat, que á la volta de quatre anys sumarán 24 milions de pessetas, tots els quals se destinaran á la Exposició Universal de Barcelona.

Ja veuhén si son rumbosos els nostres governants... Y nosaltres que no 'ls podém veure ni en pintura!

Lo primer que se 'ns ocorre preguntar es lo següent: ¿Qué 'ls hem fet porque 'ns estimin tant? ¿Cóm s' explica que d' una manera tan soptada 's cambihin els agravis y las amenassas per promesas y afalachs?

No fa encare quatre mesos hi havia á Madrit qui proposava que Barcelona s' enrunés y se sembrés de sal... y ara volen regalarnos 24 milions porque 'ns lluhím en una nova Exposició Universal, reconeixent qu' es la nostra la

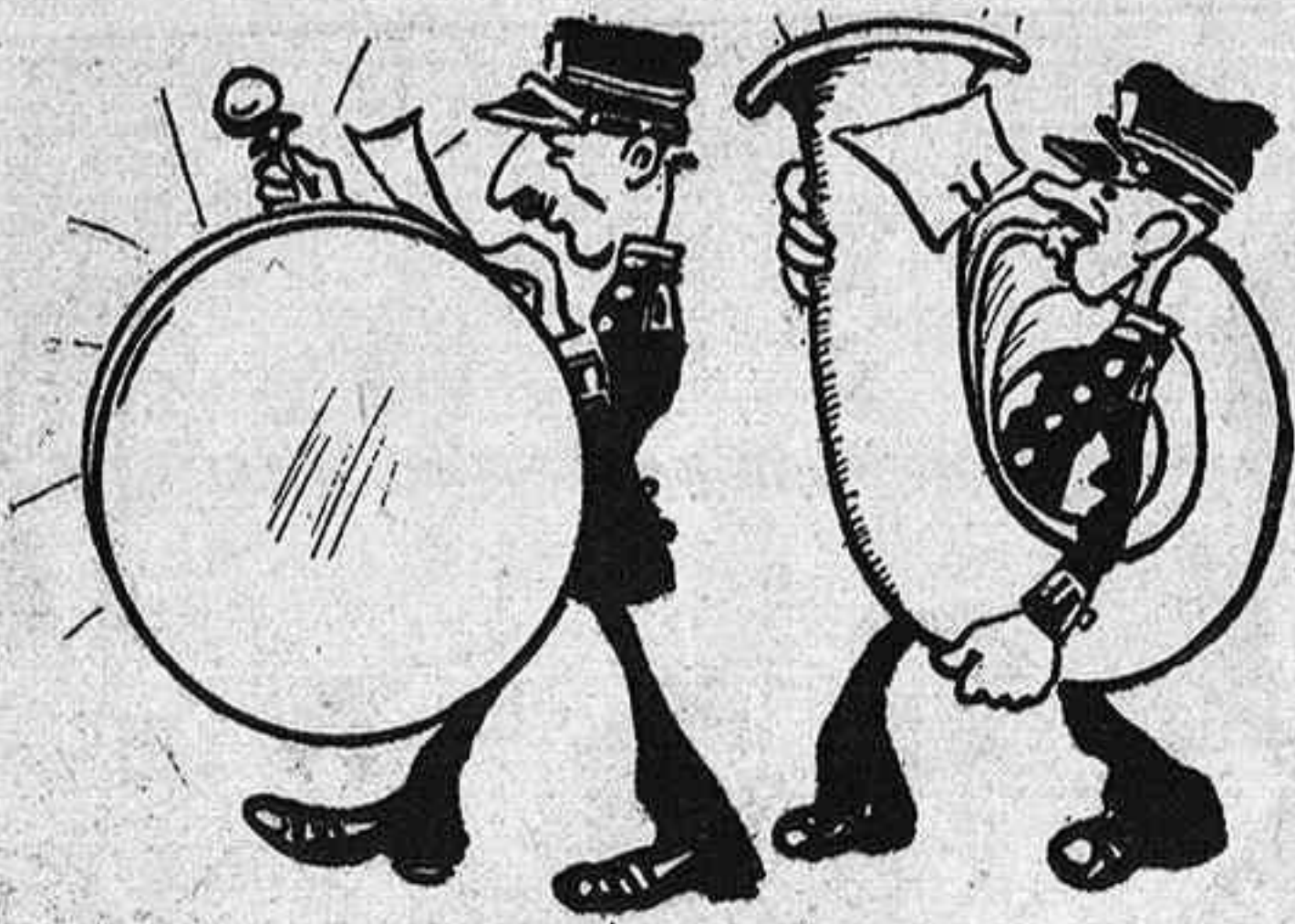
LA MODISTETA

Fresca, pulida, elegant
y ab un salero hasta allí,
del jardí barceloní
es la rosa més fragant.

LA BANDA MUNICIPAL...

Tocarà sardanas al Parch de Barcelona.

Hi ha d' havé en els instruments
reformas molt importants...

Y's tornarán molt petits
els que avans eran molt grans.

única ciutat d' Espanya capassa de realisar-la... Aixó sí
qu' es salat.
¿Qué ha passat aquí?

En quant á passar no ha passat res encare... Es á dir,
sí: ha passat que 'ls poders del Estat, vejentse aturrullats
y sentintse impotents pera contrarrestar la influencia de
la política catalana, s' han agafat á la idea de la Expositió
Universal, com uns náufrechs s' agarran á un salvavidas.

Els 24 milions ens els ofereixen ab una condició: la de
que durant els quatre anys de preparatius de la Expositió,
Catalunya renuncihi á ocupar-se de política.

Un plan molt bonich y salvador. Salvador per ells.
Nosaltres á treballar y ells á munyirnos. Els 24 milions
y altres tants, ja 'ls farían rajar dels braguers de la vaca
catalana, mentres la vaca 's resignés á ser ben pacífica, á
no girars'hi á banyadas, cumplint el compromís contret.

Pero aixó no pot ser.

La Expositió Universal, si
s' ha de fer, la farà Catalunya,
sola ó ab l' ajuda del Estat. En tot cas aquesta ajuda
haurá de ser completament desinteressada.

Perque no 'ns podém avenir
de cap manera á renunciar á
la política qu' hem emprés, y
de la qual ens permetém á la
curta ó á la llarga, á las bonas
ó á las malas, la veritable re-
generació d' Espanya.

Precisament será la nostra
gloria corenar el bon éxit dels
nostres esforços ab la celebra-
ció del gran Certamen.

¿No saben per qué?

Els ho vaig á dir.

Perque la Expositió Uni-
versal de Barcelona, apart de
las maravellas de las arts, de
las ciencias, de la industria,
de l' agricultura y del comer,
ha de presentar, per excitar
la curiositat del món, una sec-
ció retrospectiva, en la qual
hi estigui dignament represen-
tada la mala manera ab que la
Espanya fou governada avans
de la seva regeneració.

No hi podrá faltar una
sub-secció dedicada als desas-

tres colonials. Y en ella hi han de figurar tots els fantot-
xes de l' actual política, tots els oligarcas y tots els ca-
cichs, els uns empollats, els altres conservats en esperit
de ví.

Unicament aixís y per arribar á tals resultats realisarà
Barcelona la Expositió Universal de 1910.

Dilluns á la Rambla no hi va haver flors.

Era que las simpáticas floristas, desitjant commemorar
de una manera digna el trist aniversari de la explosió
de la bomba de la Rambla de las Flors, havían anat al
cementiri á depositar una corona sobre la tomba de las
pobras germanas Rosa y Pepeta Rafá, mortas, com recor-
da tothom, el día 3 de Septiembre de 1905 á consecuencia
de aquell infame atentat.

L' acte de las floristas, reve-
lador dels seus hermosos sen-
timents, va causar molt bona
impressió á tot Barcelona.

LA ESQUELLA, segura d' in-
terpretar el pensament gene-
ral, las felicita coralmnt per
la seva delicada iniciativa.

Alguns autors de zarsuelas
xicas l' han donada d' un
quant temps ensá en ameni-
sar las sevas obras (diguemne
obras) presentanthi un que
altre tipo de catalans, de ca-
rácter sempre ridícul.

Y son tants els autors que
aixís ho fan, que no sembla
sino que obeheixin á una con-
signa.

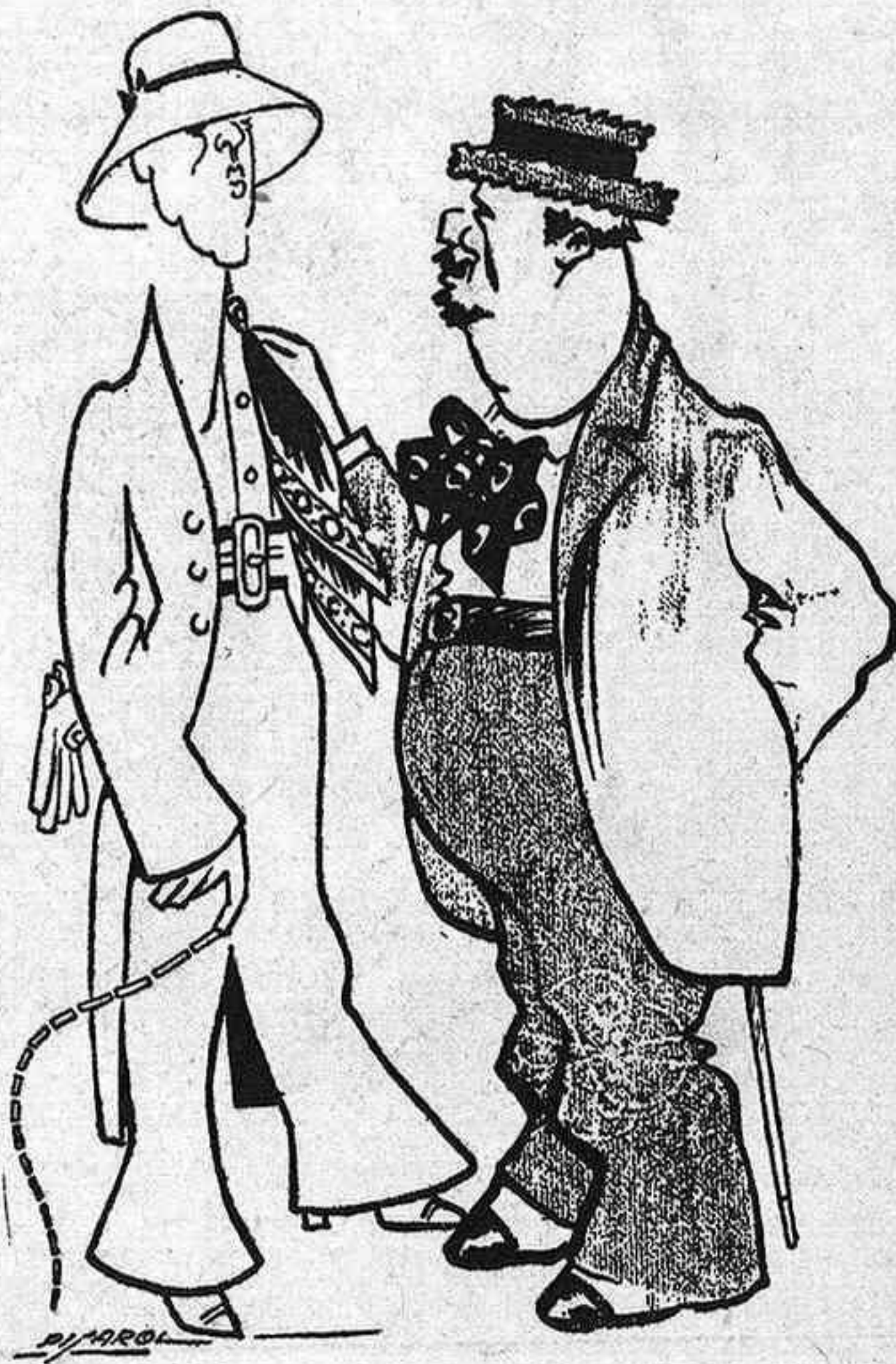
Está molt bé si aixís els
plau.

Pero estaria millor que Ca-
taluña en massa establís el
boycotage no ja sols contra las
obras que tractan de ridiculi-
sarnos, sino contra 'ls autors
de las mateixas... y per obrar
ab més acert, y no incorre en
lamentables omissions, contra
totas las del género xich.

Favor per favor y gracia
per gracia. A veure, quan els
faltessin els succulents trimes-
tres de Catalunya, si 'ls que-
darian gayres ganas de riure.

Hem rebut l' anunci del
Congrés Internacional de la
Llengua catalana, que ha de
tenir efecte á Barcelona els
días 13 á 18 del corrent mes
de septembre.

ADVERTENCIA AMISTOSA

—Ja cal que vajas alerta, Caimitu, tú qu' ets
tan elegant, que ara el Governador diu que per-
segueix el «chic».

Els temas que 's posarán á discussió son interessantíssims, corrent á cárrech de distingits escriptors de la terra y d'alguns estrangers, tals com Schaedel, Saroihandy, Counson, Ciuffi, y altres.

De castellans no n'hi figura ni un. Lo qual demostra evidentment que avuy encare s'interessen més per l'estudi d'una llengua tan espanyola com la mateixa castellana, els filólechs d'enllá del Pirineu, que 'ls filólechs d'enllá del Ebro.

Y consti que consigném aquest fet ab verdadera tristesa.

La epopeya d'uns passatjers.

Preneu bitllet á la estació del Nort pera Vacarissas, y l'empleat del despaig els ne dona, y l'empleat de la porta del andén els el forada, y, durant el viatge, el revisor els el torna á foradar.

Arriban á la estació d'Olesa y, quan se preparan pera baixar á la próxima de Vacarissas, se troban ab que'l tren passa de Harch, per ser un dels que no 's deturan en aquesta estació.

Arriban á Monistrol y baixan. Demanan que se 'ls porti á Vacarissas en el tren descendent més immediat, y 'ls hi diuhen que no n'hi ha, y que encare que n'hi hagués no 'ls hi portarían com no si-gués pagant.

Se resignan á anarhi á peu, y ab un sol qu' estabellava las pedras, y ja havían adelantat un bon tros, vía avall, quan veuhen venir un tren descendent dels que s'aturan á Vacarissas... No hauría faltat més sino que 'ls hagués atropellat, y la epopeya hauría tingut, á lo menos, un final trágich.

Una cosa rara: qu' encare de la línea aquella ne diguin línea del Nort.

¡El Nort!

No'n fa poch de temps que l'han perdut per complert, no sols la empresa sino tots els empleats.

El Pare Estebanell, rector de la Bona-nova, se disposa á pendre una part activíssima en las festas que han de celebrarse en aquella barriada á partir de demá dissapte.

Entre altres números dels festeigs hi figura 'l següent:

«Solemne colocación de un lazo por el P. Estebanell, en el estandarte de la sociedad coral *Lira Cassolense*.»

¡Cuidado coristas de la *Lira*! Mireu que aquest lazo es un *llas*.

¡Menuda saragata s'ha armat durant uns quants días en el món de la filatelia!

Nada menos que corría el rumor de que hi havia un aficionat que ofería 50,000 duros per un sello—no sé quin—d' Annapolis, á la quenta molt raro.

¡Cinquanta mil duros!.. Calculin els coleccionistas quína pressa á regirar albums, capsas, sobres y recóns, en busca del precíós bossinet de paper á tan alt preu cotisat.

Desgraciadament, á lo millor de las sevas investiga-

cions, ¡alto el foch!... La noticia era un infundi. Un yankee, comerciant de sellos, l' havia inventada per veure si podía desferse, encare que fos á menos preu, d'un exemplar que del referit sello possehía.

¡Quína desilusión!

Aquesta broma demostra que 'ls grans fets, els grans ardots, els grans invents, las grans guatillas, tot vé dels Estats Units.

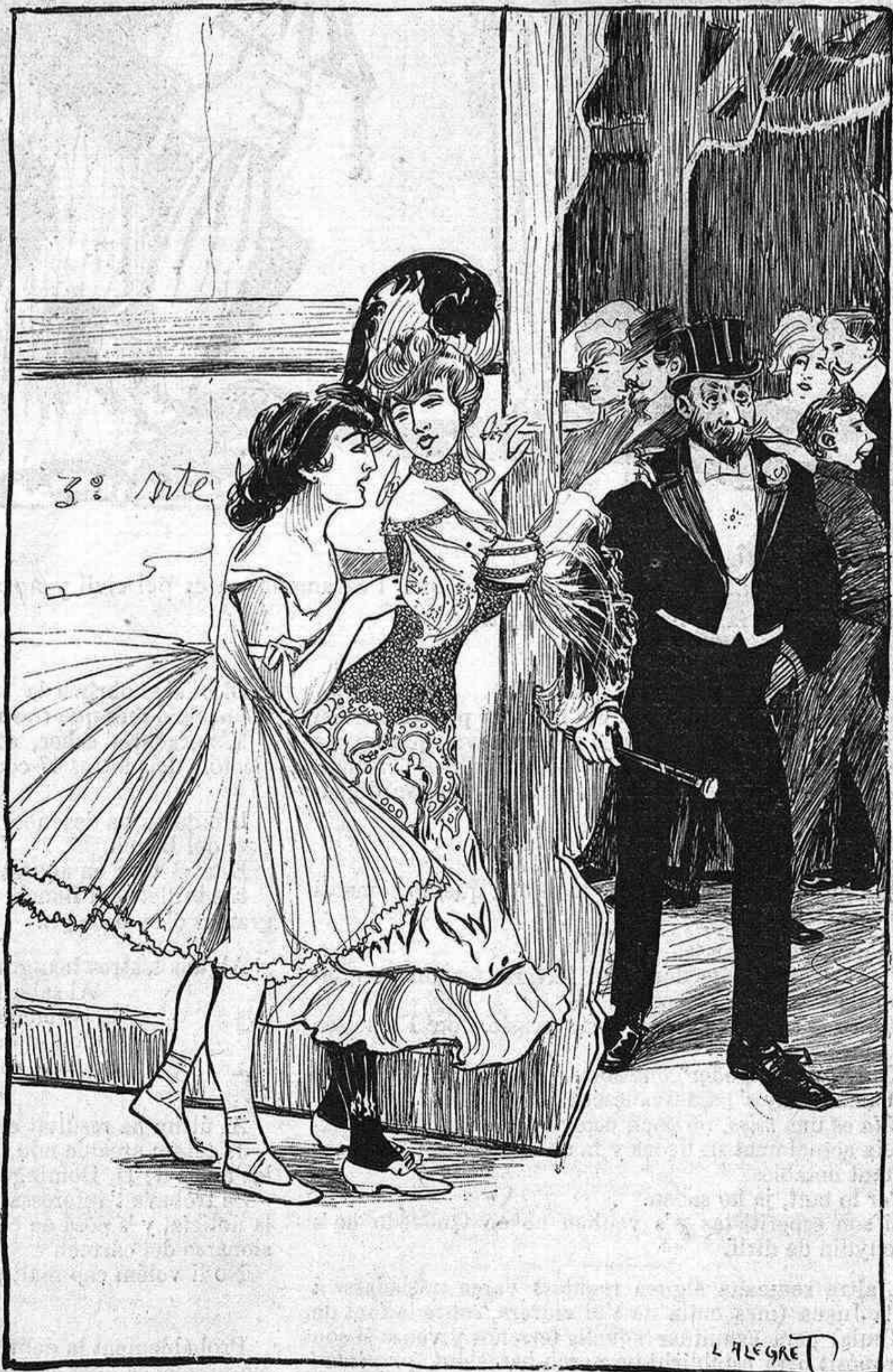
Els reaccionaris francesos están indignadíssims ab M. Fallières.

¿Per qué?

Perque ha comés l'horrendo delicte de despedir al cuyner de la Presidencia, que li costava un ull de la cara, posant en el seu puesto una cuynera que li surt molt més baratet.

—¡Es un avaro!—diuhen els diaris realistas:—¡Es un mesquí! Aquest home vol fer quartos.

ENTRE BASTIDORS

—¿Veus? Aquest mestre es conde.

—¡Mentida! El verdader conde es el que paga, y á mí aquest no m' ha pagat may res.

EL PRIMER PAS

—¿Qué hay?

—Pues miri... Com que 'ns han dit que 'l casament ara es pel civil y nosaltres som promesos, venfam á veure si tindria la bondat de despatxarnos.

A lo qual contesta un altre periódich:

—¡Y qué!... Preferible es que 'l nostre president fassi quartos estalviant en els gastos de casa seva, que no pas arrencant la pell del poble, com solen fer altres personatjes que 's troban en llocs parecuts al que tan dignament ocupa M. Fallières.

¡Molt ben parlat!

Qui no vulga pols, que no vaji á l' era.

Qui no vulgui que li tornin la pilota, que no comensi á fer saco.

Lo que son las cosas.

Fins trescents anys després d' haverse fet una pregunta no s' ha rebut la resposta.

¿Quién es ella?—va dir en certa ocasió don Francisco de Quevedo.

Y ningú li va poder contestar.

Donchs avuy s' ha desvanescut la incògnita.

Ella es una miss, no poch atrevida, que al Tívoli exhibeix actualment sis lleóns y fa ab ells una pila de cosas bastant notables.

Per lo tant, ja ho saben.

Si son esperitistas y 's veuhen ab en Quevedo no 's descuydin de dirli.

L'altra senmana alguns regidors varen trasladarse á Villa-Juana (més enllá de Vallvidrera, sobre la font de la Teula) pera examinar aquells terrenos y veure si son á propòsit pera establirhi un parch barceloní, *propiedad de todos los ciudadanos*.

A dir veritat, el punt me sembla arxiexcelent; pero, ja que hi están posats, ¿per qué 'ls senyors concejals no s' allunyan una mica més?

Fins á Sant Boy, per exemple.

Dijous, al obrirse la sessió del Ajuntament, no hi havia al Saló més que tres regidors.

M'agradaria saber, sobre aquest fet, la opinió dels electors dels altres 47 concejals.

Diu que s' ha descubert una extensa falsificació de bitllets del Banch.

Está vist qu' en aquest país ja casi tot resulta fals.

Els bitllets del Banch, els náufrechs del *Sirio*, els telégramas d' en Junoy...

Alguns teatros inauguran avuy la temporada d' *hivern*.

Al sabé 'l Sr. Termómetro la heroicitat d' aquests braus, ¡calculin quín tip de riure, desde 'ls seus 27 graus!

Al últim ha resultat cert.

Ja tenim arcalde nou, havent anat á parar la vara á las mans de D. Domingo Sanllehy.

Se trobava l' interessat á Luchón quan varen donarli la noticia, y 's posá en camí immediatament pera posesionarse del cárrech.

No li volém cap mal; pero ens sembla que riurém.

Probablement la delitosa visió d' aquella hermosa estació pirenenca, per ser la última que haurá disfrutat en sa vida de caballer particular, no 's despintará tan fácilmente de la imaginació de D. Domingo.

A la Casa gran hi trobará lo mateix que á Luchón haurá deixat, pero no en actitud amable, sino hostile y rebea. Las mateixas brenyas inacessibles, els mateixos pre-

cipicis esgarrifosos, y sobre tot molta neu... y la consegüent fredor.

Per lo que pugua ser, encomanis desd' ara á Sant Antoni... Maura, que 'l guardi de pendre mal.

Crech que 'ls amos de las perruquerías no tenen cap rahó en volguer afeitar als seus dependents, per haver aquests reclamat que 's cumplís en el seu ofici la lley del descans dominical.

Es una revenja de mal género la pretensió d'imposar los, en compensació al benefici legal que reclaman, una rebaixa en els salaris establerts en las tarifas vigents, ni que prometin aplicar sols aqueixa rebaixa als nous dependents que contractin, porque, en lo successiu, obrant de mala fé, podrian un día dat despátzarlos á tots, y llavors pera tots se faría efectiva la tarifa reformada.

Com tampoch está bé que aleguin que la rebaixa está compensada per las propinas que 'ls dependents solen percibir... porque las propinas son voluntarias: se deuen á la bona voluntat dels parroquians, y 'ls amos no 'n tenen que fer res.

Y ara 'ls diré un' altra cosa.

Jo trobo qu' es fins perillós pel públich, tenir als dependents de las perruquerías mal-contentos ó disgustats.

El parroquí entrega las sevas galdas á l'afilada navaja dels fadríns... y un moviment nerviós produhit per una preocupació ó un estat purament de disgust, pot produhir un verdader desastre.

Una de las causas principals de las desdixas d' Espanya es l' arrassament dels boscos, que perturbant l' equilibri atmosféric, ha produhit la irregularitat en las plu-

ABOLICIÓ DELS BARRETS DELS AGUTZILS

—Al menos que no 's perdi tot... ¡Que s' aprofitin per alguna cosa!

ABOLICIÓ DELS BARRETS DELS AGUTZILS

—¡Barato, senyors, barato! ¡A tres dos!... Y prenentlos al en gros, grans rebaixas.

jas, traduhida per grans inundacions y grans sequías. En tots els païssos del mon l' Estat se cuida dels boscos, ab el mateix interés que si 's tractés de la salut pública.

Aquí, en cambi, han sigut enagenats en sa major part, y ara com á bon remey se pretén pulirse 'ls que quedan, aixó sí imposant als adquirents «la obligació de plantar árboles en ellos».

De manera que l' Estat que possehintlos, no ha sigut bó per replantarlos, pretén tenir autoritat bastant pera ferlos replantar als que se 'n fassin amos.

La llástima es que 'ls grans ayguats que se 'n emportan las terras de las montanyas, no se 'n emportin may á uns governs tan torpes.

Segons *La Epoca*, el nou arcalde Sr. Sanllehy «podrá llevar eficazmente la buena armonía á los elementos de Barcelona y hacer que desaparezcan las perniciosas luchas que hasta ahora se han sostenido allí en detrimento de los intereses municipales».

Jo també ho crech.

Y á tal efecte conta ab un element de resultats infalibles. El sistema homeopátich.

Fill el Sr. Sanllehy de un distingit homeópata, en lloch de repartir carametlos entre 'ls regidors, els podrá suministrar globulillos de acónit á grans dóssis, pera rebaijarlos la sanch.

Y ab el rebaixament de la sanch, la pau y la nyonya imperarán en el Consistori.

Hem sabut ab satisfacció que, després de consultarho ab el Tribunal Suprém, s' ha sobresseit la causa entaula-

LA COMISSIÓ MUNICIPAL

(BUSCANT EMPLASSAMENT PERA CONSTRUIR UN ALTRE PARCH)

—¡Magnífich es aquest terreno de «Villa-Juana»! Els barcelonins, naturalment, ho trobaran lluny, pero nosaltres, que podem venirhi en cotxe y d' arrós, ino hi farém poch tiberis!

da, contra 'ls oradors del meeting del *Condal*, protestant del traslado dels presidis d' Africa á Figueras.

Aquesta vegada la Lley de Jurisdiccions no ha surtit efecte.

Convindria, donchs, desarla de una vegada, després de concedir l' indult als que n' han sigut víctimas.

Y aixís, á lo menos, podriam dir com els jugadors de billar:—Palos y á casa!

L' epidemia espanyola va fent estragos á l' altra banda de la frontera.

Els días 1 y 2 del corrent mes s' ha celebrat á Marsella un *Congrés internacional de tauromaquia*.

Ja ho veuen, ni aquí á Espanya, el bressol de la bárbara festa, la terra clássica dels banyuts se havia arribat encare á fer objecte la tauromaquia de un *Congrés internacional*.

¿No n' hi ha prou ab aixó pera que tots els taurómacos espanyols se morin de vergonya?

Xascarrillo de postres, espigolat en un periódich inglés: «Aquí va una bonica historia americana.

»A un milionari li aconsellaren qu'era arribada l' hora de tenir algún gust per las Bellas Arts.

»—Precisa que comenseu per comprar algunas reproduccions de bellas estátuas clássicas.

»—¿Quína es la més hermosa?—preguntá 'l yankee.—Comensaré per ella.

»—No sé... no sé... Tal volta la Venus de Milo.

Tot desseguit telégrama á Nápoli demanantla.

La estátua arriba. La desembalan. Consternació del milionari.

—¡Li han trencat els brassos!

Reclamació punt en blanch á la Companyía de ferrocarrils. La Companyía ordena que 's practiquin escrupulosas investigacions. Tot inútil. Els brassos de la Venus no 's troban.

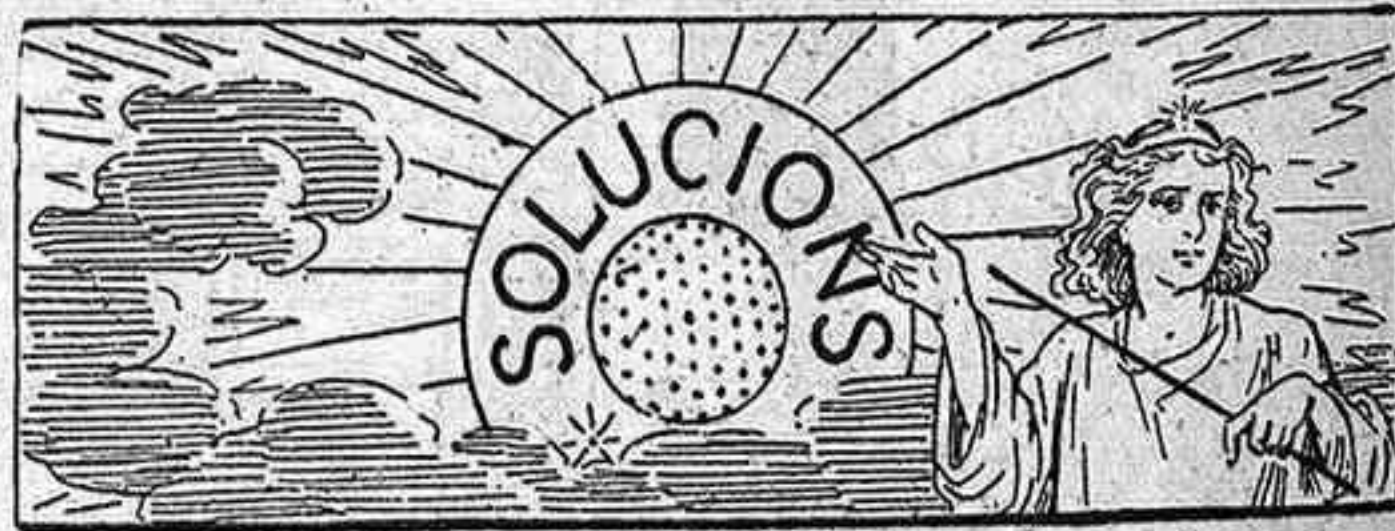
El milionari entaula un plet, y 'l jutje condemna á la Companyía á una important indemnización de danys y perjudicis. Pero va la causa en apelació y la Companyía es absoluta, lo qual no convens al milionari, que no 's cansa de dir que l' han estafat, y que la Companyía li deu els brassos de la Venus manca.

NOTAS DE CASA

Diumenge tingué lloch al Ateneo Obrero (Tallers, 22) la inauguració del curs de 1906-7. L' acte 's vejé molt concorregut, pronunciantse en ell, pels representants de distintas corporacions, entusiastas discursos que demostren la simpatía ab que aquesta antigua y benemérita institució popular es mirada per tots els que á Barcelona valen y significan alguna cosa.

∴ Els días 22, 23 y 24 del corrent, l' Ateneo Obrero del districte según (Mercaders, 38) celebrá la *festa major* ab una vetllada literari-musical, un concurs de balls típicchs catalans y un concert de cansóns populars y melodías modernas.

∴ L' Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera anuncia uns Jochs florals, organissats per l' Agrupació «Gent de Mar». La repartició dels premis oferts, que son 18, tindrà lloch el 24 de septembre. Els treballs han d' enviarse per tot el día 10 al secretari del Jurat, D. Manel de Peñarrubia.

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—A-co-mo-da dor.
- 2.ª SINONIMIA.—Sort.
- 3.ª TARJETA.—Mala partida.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Masroig.
- 5.ª CONVERSA.—Trempe.
- 6.ª GEROGLÍFICH.—Picalqués.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

APELES MESTRES

APELES MESTRES

—
ESTIUET

—
ODAS
SERENAS

DE

S. MARTÍ

Y
NOVAS
BALADAS

Preu 1 pesseta

Ptas. 1

MEDICINA CASERA

REMEDIOS QUE CURAN

Un tomo, encuadernado, UNA peseta

EMILI VILANOVA

FREDERICH SOLER
(Pitarra)

J. V. COLOMINAS

Teatre
complet

Singlots poétichs

FENT
MEMORIA

Un tomo. Ptas. 1'50

Dos tomos. Ptas. 12

Un tomo. Ptas. 8

Obra nueva

LA REVOLUCIÓN NUMÉRICA

POR RAMÓN MAS TAYADA

*Libro indispensable á los banqueros, comerciantes, industriales y á todos los empleados
cuya base de negocio sean los números*

Un tomo en 8.º, encuadernado, Ptas. 15

BAZAR DE LA UNION

Calle de la Unión, 3, Barcelona

Efectos de escritorio

Impresiones comerciales

Libros rayados

Tarjetas postales

Sobres - Tintas - Lacres - Lápices - Gomas, etc.

BLOCH NOTAS á 10 CÉNTIMOS

BAZAR
DE LA UNION
BARCELONA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

3 DE SETEMBRE.—PRIMER ANIVERSARI DE LA BOMBA DE LA RAMBLA DE LAS FLORES

Las floristas de Barcelona, encaminantse al Cementiri pera depositar una corona sobre la tomba de las desgraciadas germanas Rosa y Pepeta Rafá, víctimas d' aquell odiós atentat.